

MINISTERIET FOR BØRN, LIGESTILLING,
INTEGRATION OG SOCIALE FORHOLD

Samrådstale svar på SOU alm. del samrådsspørgsmål E
om praksis for stedbarnsadoption, herunder kravet om
2½ års samliv

Den 19. marts 2015

[Det talte ord gælder]

Tak for ordet og spørgsmålet, som handler om, hvordan den fremtidige praksis i sager om stedbarnsadoption vil være i de tilfælde, hvor forældre af samme køn ønsker, at den ene skal adoptere den andens barn fra fødslen.

Jeg er selvfølgelig meget optaget af, at alle familier får den retsstilling, som de er berettiget til, og at vi har regler og praksis, der er tilpasset til de familiemønstre, vi har.

For mig er det vigtigt, at alle børn får de retlige forældre, som de også er tiltænkt – at man ved, hvad man kan regne med. Derfor er jeg også meget glad for de ændringer, vi har vedtaget i børneloven om medmoderskab.

I børneloven har vi jo netop reglerne om, hvem der er et barns juridiske forældre – og dette slås fast i forbindelse med barnets fødsel. Det gælder f.eks. børn af en mor og en far, børn af 2 mødre samt børn af en mor, der har anvendt en anonym donor og dermed valgt forældreskabet alene.

Af vores regeringsgrundlag fremgår bl.a., at:
”Regeringen vil sikre, at medmødre til børn undfanget ved kunstig befrugtning omfattes af børneloven på lige fod med fædre”

Dette er udmøntet med ændringerne i børneloven i 2012, hvor det blev muligt at blive medmor til det barn, som ens partner har født, og som er blevet til ved assisteret reproduktion i overensstemmelse med reglerne i lov om assisteret reproduktion.

Det vigtige med disse regler i børneloven, og det jeg meget gerne vil fremhæve i denne sammenhæng, er, at reglerne giver både retssikkerhed og forudsigelighed for alle parter.

Mor er mor, og medmor er medmor. I tilfælde, hvor der er en kendt donor, er der sågar en valgmulighed. Parterne kan forud for behandlingen vælge, om det er den kendte donor, der skal være far, eller om det er morens kvindelige partner, der skal være medmor. Hvis nogle af parterne efterfølgende "løber fra aftalerne", så vil der alligevel blive fastsat et medmoderskab eller et faderskab ud fra de intentioner, parterne havde på det tidspunkt, hvor barnet blev undfanget.

Og som det meget vigtige i denne sammenhæng: alle parterne er blevet grundigt vejledt og oplyst om deres retsstilling i forbindelse med, at behandlingen blev foretaget. Dermed sikres, at ingen af parterne har foretaget uoplyste valg ud fra misforståelser eller ukendskab til reglerne. Det er trods alt et forældreskab, vi taler om – og dermed både en livslang rettighed og forpligtelse.

På trods af de unikke regler i børneloven, så er der par, der træffer et valg om at blive forældre

uden at iagttage betingelserne for medmoderskab i børneloven. Om det er økonomi, en overbevisning eller noget helt tredje, der ligger til grund for valget, det skal jeg ikke gøre mig klog på. Hvilken vej de kommende forældre har valgt, har imidlertid betydning for, hvordan morens partner kan blive forælder til barnet.

Det skyldes, at formålet i børneloven er at slå fast, hvem der er retlige forældre til et barn i forbindelse med barnets fødsel. Formålet i adoptionsloven er derimod at lave et familieskifte for barnet, når det vel at mærke, er til barnets bedste. Og det er vigtigt, at der altid til grund for en adoption ligger en vurdering af, hvad der er bedst for barnet i det konkrete tilfælde.

Hører man ikke til i børnelovens kategori, så vil adoptionslovens generelle principper derfor gælde for situationen. Når der bliver tale om adoption og dermed om et familieskifte, så indeholder adoptionsloven nogle generelle krav, der skal være opfyldt, inden en adoption er en

reel mulighed. Og derefter skal der foretages en vurdering af, om adoption er til barnets bedste.

Indtil 1. januar i år, var det f.eks. en betingelse i adoptionsloven, at de voksne var gift med hinanden. Det har vi heldigvis netop fået ændret med et bredt flertal i Folketinget, så også samlevende kan adoptere sammen og adoptere hinandens børn ved en stedbarnsadoption.

Derudover indeholder adoptionsloven regler om adoptantens alder, og at barnets biologiske forældre skal samtykke til adoptionen.

Alt i alt nogle både vigtige og udemærkede regler i forhold til adoption generelt.

Samtidig anerkender jeg, at det også er regler, der kan forekomme rigide i de tilfælde, hvor to kvinder sammen har planlagt et barn, men hvor der ikke har deltaget en sundhedsperson ved behandlingen med assisteret reproduktion. Alttså tilfælde, hvor der derfor bliver tale om stedbarnsadoption af et nyfødt barn.

Derfor er det også ganske udmærket, at Adoptionslovens rammer for adoption skal udfyldes i praksis. Så er det nemlig netop muligt at justere og tilpasse praksis, sådan at vi har en praksis, der har den nødvendige og rigtige balance mellem reglernes formål og afsæt på den ene side og samfundsudviklingen på den anden side.

I forbindelse med den konkrete sag, som spørgeren henviser til, er der netop sket en sådan tilpasning fra Ankestyrelsens side. I afgørelsen er det slået fast, at der er et stabilt familieliv, og efterfølgende er det individuelt vurderet, at adoption er bedst for det konkrete barn. Det er en positiv udvikling af praksis, som jeg anerkender og er glad for. Vurderingen er tilpasset dagens Danmark og nok ikke en vurdering, der havde haft samme udfald for bare få år siden.

Uden at kende indgående til sagen, så er det jo en afgørelse, der overordnet set er truffet ud fra, hvad der er bedst for det konkrete barn og i

den forbindelse under hensyntagen til de nye familiemønstre, der er opstået.

Mere konkret er der tale om en stedbarnsadoption, hvor afgørelsen derfor er truffet ud fra adoptionslovens regler. Ved afgørelsen har man derfor fundet, at adoptionslovens almindelige betingelser var opfyldt, og herefter er der foretaget en konkret og individuel vurdering af, om adoption er det bedste for barnet. Det fremgår i den forbindelse af afgørelsen, at udgangspunktet om et samliv på 2½ år mellem barnet og ansøgeren er fraveget.

Når man vælger hjemmeinsemination, så bliver det som nævnt et spørgsmål om adoption og dermed et spørgsmål om at vurdere, hvad der er bedst for barnet helt konkret.

Men når det er sagt, så er den seneste afgørelse et udtryk for en positiv udvikling, hvor man går endnu tættere på den konkrete situation end tidligere og vurderer, om barnet kommer til at indgå i en stabil familie. På den måde balance-

rer vi hensynet til barnets bedste på en langt bedre måde end tidligere.

Efter min opfattelse kan vi med denne seneste udvikling af praksis konstatere, at vi nu har en endnu større palet at spille på, uanset om man går børnelovens vej eller vælger en anden løsning, der kommer til at indebære en adoption.

Med børneloven har vi, som jeg gjorde rede for indledningsvist, en løsning, hvor vi tilgodeser forskellige løsninger og behov samtidig med, at vi med rammen sikrer os, at der foretages oplyste valg, og at barnet altid er sikret en retlig forælder.

Og med muligheden for at stedbarnsadoptere et barn fra fødslen, som den seneste praksis er udtryk for, tilgodeser vi også de par, der vælger en anden vej at få børn på. **Samtidig med**, at vi ved den konkrete vurdering, der foretages i de sager, sikrer os, at barnet kommer til at indgå i en stabil familie.

Og det er vigtigt at slå fast, at praksis i sager om adoption altså er betydelig mere kompleks end blot et krav om 2½ års samliv mellem barn og ansøger. Der tages hensyn til samtlige forhold omkring barnet, f.eks. adoptanternes alder, søskendeforhold og eventuelle særlige forhold ved barnet. Og derfor er og skal det være muligt, at fravige praksis. Det er sådan, vi får en udvikling af området og tilgodeser børnene.

Mit bud vil være, at vi også over den næste tid vil se, at afgørelser fra Ankestyrelsen på området vil fortsætte med at udvikle og fastsætte praksis. Og dette er efter min opfattelse den rigtige vej.

Jeg mener, vi er godt dækket ind med den nuværende lovgivning og praksis samt de muligheder, der er, for at praksis tilpasses samfundsudviklingen.

Det er vigtigt, at vi er opmærksomme på, at familier i dag er mangfoldige, og at vi tænker det ind, når vi moderniserer vores regler og praksis.

Vi skal hele tiden arbejde med vores regler og praksis, så de med den nødvendige balance harmonerer, med de forskellige familietyper vi har.

Det synes jeg rent faktisk også, vi har gjort i stort omfang på det familieretlige område, Regeringen har taget nogle meget betydningsfulde skridt de senere år, som jeg vil slutte med at fremhæve – nemlig:

- Ugifte samlevendes mulighed for at adoptere
- En lige adgang til ægteskab uanset seksuel orientering
- Muligheden for at blive medmoder ved barnets fødsel

Regeringen sætter altså ind på flere forskellige fronter, når vi ser på dagens familieformer. Vi

har fokus på området og følger udviklingen løbende.

Tak for ordet.